

Stasys Eidrigevičius, 2022, fot. dzięki uprzejmości artysty

Stasys Eidrigevičius opowiada historie. Ciekawy, zawsze reagujący, czasem przewrotny, innym razem smutny, przekształca rzeczywistość w wizualną metaforę. Za każdym obrazem nakreślonym jego ręką kryje się opowieść — znana i wiarygodna, a czasem zupełnie nieprzewidywalna lub nierozpoznawalna, co czyni ją jeszcze bardziej interesującą. Kreska, którą posługuje się artysta, jest reakcją: na nastrój, emocje, ludzi, otoczenie, codzienność, na chwilę, która każe się zatrzymać.

!Reakcje to pierwsza wystawa Stasysa w Zachęcie. Nie jest retrospektywą, ale wyznacza linię łączącą najstarsze i najnowsze prace artysty i obejmuje 50 lat jego praktyki twórczej. W 2023 roku przypada 50. rocznica ukończenia przez Eidrigevičiusa Instytutu Sztuki w Wilnie [obecnie Akademia Sztuk Pięknych w Wilnie] i jego decyzji o wyborze drogi zawodowej. Artysta przez lata wypróbowywał różne gatunki, swobodnie krążąc między formami sztuki i często je łącząc. Grafika, malarstwo, plakat, fotografia, ilustracja książkowa, kolaż, performans — wszystko to składa się na ciągle zmieniające, oryginalne, wyróżniające się, a jednocześnie natychmiast rozpoznawalne i zapadające w pamięć dzieło Stasysa.

Ekspozycję otwierają najwcześniejsze prace artysty: miniatury z lat 1974–1979, które są świadectwem jego precyzji, wrażliwości na magię świata baśni, umiejętności tworzenia przesyconej tajemnicą metafory. Stanowią one tło i kontekst

dla najnowszej instalacji, prezentowanej jako pomost i dialog z ostatnimi pracami Stasysa, pełnymi współczesnych odniesień. Pastele powstałe w 2022 roku wyznaczają początek nowego etapu w twórczości artysty: twarz ludzka, centralny motyw jego sztuki, staje się płynna, rozmyta, uchwycona w procesie dekonstrukcji. Obok linii pojawiają się punkty, tworząc nowe iluzje i nowe możliwe światy. Stasys podkreśla, że technika pasteli łączy w sobie wszystko: kolor i rysunek, rysunek i malarstwo. „Pastel wymaga mistrzowskiej umiejętności natychmiastowego uderzenia, precyzyjnego mówienia, natychmiastowego nawiązania dialogu z powierzchnią, na której powstaje rysunek” — mówi artysta. Na wystawie będzie można zobaczyć pastele pochodzące z przełomu lat 80. i 90.

Błyskotliwa sztuka Stasysa jest łatwo rozpoznawalna w jego kolażach, które tworzą dialog z innymi dziełami sztuki i klasycznymi motywami. Seria fotografii *Przy oknie* (2001) jawi się teraz jako przepowiednia przyszłości: maska w kształcie dzioba, łącząca w sposób współczesny ikonograficzny motyw doktora plagi i człowieka o długim nosie, biały fartuch i rękawiczki — czyż nie przywodzi to na myśl pandemii COVID-19 i rzeczywistości, której właśnie doświadczyliśmy? Obok refleksji nad pandemią nie zabraknie reakcji na teraźniejszość, w której żyjemy: wojnę, duchy totalitaryzmu, wieczny pęd do podporządkowania sobie drugiego człowieka, szukanie równowagi w obliczu toczących się walk. To swoiste zwieńczenie wystawy, niepozwalające zapomnieć o tym, co nadal boli i niepokoi.

Wystawa została objęta honorowym patronatem Jego Ekscelencji Eduardasa Borisovasa, Ambasadora Republiki Litewskiej w Polsce.

Stasys Eidrigevičius

!Reakcje

27.01.2023–11.04.2023

kuratorzy: dr Jūrate Čerškute, Ignacy Eidrigevičius
projekt wystawy: Ignacy Eidrigevičius
program edukacyjny: Adam Wilk

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki

pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa

kontakt dla mediów:

Marta Ławacz, rzecznik@zacheta.art.pl

tel. + 48 603 510 112

Zofia Koźniewska, z.kozniewska@zacheta.art.pl